

Vad har hänt?

MOTORCYKLARNAS GRAND PRIX-TAVLAN vid Saxtorp blev även en olycksdrädd med spillda människoliv. Det har allvarigt diskuterats huruvida icke ett tävlingsförbud nu borde följa. Dalarnas landshövding har redan vägrat ge sitt tillstånd till en ifrågasatt tävling i Hedemora. Det är gott och väl att tävlingsolyckor sålunda förekommas. Men vem hindrar motorförare att på allmän landsväg rusa fram på ett ansvarslost sätt? Även tävlingsolyckorna hade sina anledningar. En större körkultur och större ansvars känsla skulle säkerligen minska även tävlingsolyckorna. Hur skulle det vara om Kungl. Automobilklubbens egna medlemmar visade vägvett och hyfs?

SKADESPEL BJUDER HITLER sitt folk i betydligt större utsträckning än bröd. Jättelyfverkeriet på partidagen i Nürnberg uppges kosta miljonsummor. Men den som en verklig romersk imperator hyllade kanslern uppmanar samtidigt sina trogna att om söndagarna leva på rester från övriga dagar. Ännu några svenskar, som kanske inte jublat tillräckligt, har grymt miss-handlats i Tyskland av tyska stövelklacker.

HERR OCH FRU CHARLES LINDBERGH lyckades obemärkt smyga sig in i Stockholm, som verkligen tycks vilja respektera deras önskan om obemärkthet.

FORD VÄGRAR FORTFARANDE att gå in under den Blåa Örnens tecken, det Rooseveltska specialmärket och man undrar om regeringen skall förklara bojkott mot Fordfabrikerna.

EN HEMSK HUNGERSNÖD uppges hota stora områden i Ryssland men samtidigt rapporteras att årets skörd är synnerligen tillfredsställande. Rätta förhållandet torde vara att föregående vintrar var mycket svår men att det nu ljusnar.

DEN FRAMSTAENDE SPECIALISTEN på manteldjur fil. dr Augusta Ehrnbäck Christie-Linde vid Riksmuseet har fått det smickrande uppdraget att utföra en specialundersökning på detta område för British Museums räkning.

ÄNU INNET RESULTAT i byggnadsförhandlingarna. Under tiden skjutts förlossningspatienten den niomålsåriga vägen från det genom strejken omöjliggjorda lasaret till i Oskarshamn till det överbelagda Kalmar lasaret.

Regeringen har nu själv övertagit förhandlingarna med parterna och medlingskommissionens arbete är uppskjutet till den 14 september.

Stans vetelager och hjälpmetoder.

Av Elisabeth Tamm.

Lia Torsleff, Köpenhamn, skriver om Det danska lantbrukets oroshärd.

Barnförsörjningen.

sedd ur politisk synpunkt behandlas i detta nummer av Alva Myrdal. Nästa vecka fortsätter fru Myrdal sin granskning med en artikel om barnförsörjningen ur kvinnosaksynpunkt.

Bostad och färg.

Av Lilly Arrhenius.

Judarna, påvekyrkan och Luther.

Av Ester Röhl.

Greta Cardell:

Hyresstriden i Göteborg.

En konflikt av synnerligen allvarlig beskaffenhet ligger i Göteborg för närvarande som ett mörkt orosmoln vid horisonten. Parterna i konflikten är fastighetsägare och hyresgäster. Fastighetsägarna representeras av *Garantiföreningen*, som omfattar 1,400 fastighetsägare. Motparten är *Hyresgästernas Centralförsamling*, vilken omfattar 20,000 hyresgäster. Kan överenskommelse icke komma till stånd, blir det vräkningar i 150 fastigheter. Förste stadsfogden har redan vid förfrågan meddelat, att de planerade vräkningarna skulle kosta staden 10,000 kr., då 30 extra exekutörer skulle behövas. Verkställandet av vräkningarna skulle ta en tid av omkring tre veckor, från 15 okt. räknat, då vräkningssutslagen väntas vara klara. Stadsfullmäktiges ordförande professor Malte Jacobsson framhåller, att staden inte har någon möjlighet att ta hand om de 4–5,000 personer det skulle gälla. Var alla dessa skola få ta över huvudet ligger alltså i vida fältet.

Fakta i målet äro följande. Hyresgästföreningen har brukat använda sig av kollektivuppsägning av lägenheter för hyresreglering. Så har även nu skett, då

1,500 lägenheter uppsagts till 1 okt. Men det är underhandlingarna om hyresreglering som nu låst sig. Garantiföreningen vill icke ingå på några underhandlingar om hyressänkning för än vissa villkor blivit uppfyllda. Dessa villkor äro: främst att det 10-tal blockader, som ännu pågå skola utan vidare hävas, dels att hyresgästföreningen icke får lägga sig i fastigheternas skötsel (d. v. s. avstå från sin fordran på att få disponera ett antal lägenheter för medlemmar, som tidigare blivit vräkta, vissa önskemål beräknade vicevärdar i fastigheterna m. m.) Vidare kräves att hyresgästföreningarna avstå från sin fordran på ersättning för utgifter i samband med blockaderna.

Hyresgästföreningen å sin sida önskar hyresreglering, samt dessutom, den ovan nämnda ersättningen. Hyresgästföreningen anser dock dessa båda krav vara skilda frågor, som var för sig skola upptagas till behandling, medan garantiföreningen vill sammankoppla båda frågorna. Ingen underhandling om hyressänkningar förrän blockaderna äro hävda och villkoren i övrigt fyllda! **Så står man nu** (Forts. å sid. 4.)

Pier Gudro:

Mussolinis sympatier för Österrike.

Det var ej många år sedan Mussolini stod i Italiens deputeradekammare och med obeskriverligt förakt utropade: Österrike — tjja, Österrike det är vad det är! — I våras stod han i samma talarstol och försäkrade att han komme alltid att kämpa för den tappra, ädla österrikiska nationens skydd. Sedan dess har han ägnat lejonparten av sina krafter åt att söka åstadkomma varaktigt lugn i Centraleuropa i allmänhet, men Österrike i synnerhet.

Mussolinis sympatier för Österrikes självständighet — politiskt och ekonomiskt — är utan tveivel något gott. Det är ej bara för Österrike nödvändigt att det i ena som andra avseendet får alla den hjälp som kan skänkas. Men frågan som för närvarande osökt smyger sig på är: Vet Mussolini själv egentligen vad han vill och kan han så följa den linje han önskar?

Det nys arrangerade mötet i Riccione slutade med förklaringen att Mussolini och Dollfuss voro fullkomligt eniga om samtliga de spörsmål som interessera deras länder. Den kom ju inte som en överraskning. Ty Wien och Rom ha givetvis lika starkt intresse av att Tyskland icke når till Brenner. Men äro de bägge statsmännen också överens om de medel varmed Österrike skall kunna räddas?

Dollfuss tyckes flugit ned i hopp om att få Mussolini att lägga större bestämdhet i sina förmaningar till Berlin. Dagens problem är ej bara: Vill Mussolini det — utan — kan Mussolini detta?

Som bekant — då det blev klart att Tysklands »närmanden» till Österrike

överskredo gränserna för vad man i mellanfolklig samlevnad kan tillåta, ville Mussolini ensam försöka föra nazis på bättre tankar. Han förkastade varje plan på officiell diplomatisk intervention. Han fördömde tanken på en hänvändelse till Nationernas förbund. Han är ju »faders» för nationalsocialismen — det kan man med sin eijest klara realism aldrig glömma. Han är ju den som under många år hjälpt Tyskland att resa sig ur sin vanmäkt — det minnes han också gärna. Han är den ende som på grund av att han själv genomfört en revolution verkligen kan förstå det revolutionära Tyskland, utprepar dagligen den italienska pressen. Vad var naturligare än att han, som så ofta tidigare givit råd, nu på nytt trädde upp för att ställa allt till rätta?

Det föreföll ju också ett ögonblick som om han lyckats. Men när den officiella kommunikén förelåg i extenso kunde man ej låta bli att draga vissa slutsatser. Enligt detta kommuniké skulle Rom redan i början av juli gjort framställningar om att »alla störande intermezzos» mellan Tyskland och Österrike skulle omedelbart upphöra. Först den femte augusti mottog Italiens Berlinambassadör försäkringen att så komme att ske. — Det framgår alltså redan härav att Mussolinis omskrivna »inflytande på Hitler» inte är så alldeles stort som mången förmodat.

Men vad värre är: efter den femte augusti fortsätter nazis övergrepp. En österrikisk gränsvakt dödas. Radiopropagandan visar inga tendenser att slappas. (Forts. å sid. 4.)

Sven Stål:

"Oväder"

Riksteateridén, med ty åtföljande gateranterat folktomma turnéföreställningar för våra medborgare ute i landet, inleddes den 30 augusti sin acra med Strindbergs kammarspel »Oväder».

Anslaget var makabert — det visade att regissören, direktionen och övriga medansvariga medlemmar i detta illustratörsutskott gått till sin kulturgärning utan den blekaste aning om vad pjäsen handlade om eller varit Strindberg syftade med sin kammartragic. För det första annonserades pjäsen med *trenne* rollinnehavare — den här åtta — och Strindberg skrev aldrig biroller. Engagerandet av herr och fru Natorp hade varit värt ett förhondsomnämning. Speciellt är fru Natorp en konstnärinna av sådana mått, att man inte nonchalerar henne.

Uppvisandet av detta kammarspel, vilket — som en initierad person yttrade i salongen — dragit en tid av 40 repetitioner, visade tydligt, hur lätt det är att slå dövörat till för författarens innersta mening.

Herr Sjöberg hade totat till en lätt hoppligbar transportabel dekoration, ett spökmellanting mellan dålig opera och illa utfört tjufomörestyck. Ryska förebilder och sneda ågonkast mot salig Strindbergs eget makelöst smaklösa hemspårades, men en enhetlig, samlande och framhävande dekor fanns ej. Landsorten kommer nog att säga de slutliga orden om denna genomgående ynkliga registersprestation. Man skall älska Strindberg — förstå både orden och påsärna

mellan meningarna i hans dramatiska litteratur för att kunna värdigt och sant återtolka den. Sjöberg-Dramatens rendering av »Oväder» var godgad — yxskaft.

Ur detta förvillande tal- och bildkaos är det dock tvänne gestaltningar, som göra sig gällande, var och en på grund av sin personliga inställning till dikterverket.

Fru Bosses Gerda — den fränskilda litteratur för att kunna värdigt och sant återtolka den. Sjöberg-Dramatens rendering av »Oväder» var godgad — yxskaft. Ur detta förvillande tal- och bildkaos är det dock tvänne gestaltningar, som göra sig gällande, var och en på grund av sin personliga inställning till dikterverket. Fru Bosses Gerda — den fränskilda litteratur för att kunna värdigt och sant återtolka den. Sjöberg-Dramatens rendering av »Oväder» var godgad — yxskaft.

Som herrns släkting Louise gav fru Natorp kvällens riktigaste insats. Hon underordnade sin person, frångående sitt markanta jag i skymundan och lyckades skapa en atmosfär av ro och vila i detta sorgliga drama — precis så som författaren önskat det. Det var en ypperlig prestation, vittnande om att fru Natops konstnärskap gör henne fullt ut värdigt att tillhöra vår kungliga scen.

Herr Brovallius har inga betingelser (Forts. å sid. 4.)

Margarete Bonnevie:

Betraktningar foran Valgene i Norge.

Det trekk som speciellt karakteriserer det norske stortingsvalget i 1930, var ubetinget kampen för og mot diktatur, utövat fra marxistisk hold. Det norske arbeiderparti hadde nemlig dengang skjerpert sitt program så sterkt i revolusjonær retning, at det måtte dele hele folket op i to skarpt adskilte leire: de som holdt på å det bestående samfund og de som vilde vette det.

Ved det nest foregående valg — i 1927 — var arbeiderpartiet gått veldig frem, slik at det ikke manglet mange mandater på å få absolutt flertall i stortinget. Skulde det lykkes dem å erobre disse siste mandater, vilde det således være ensbetydende med at demokratiet dages var talte i Norge.

Følgen var at all interesse blandt de borgerlige i valgkampen samlet sig om dette ene: å hindre arbeiderpartiet å få flertall på sine revolusjonstrusser. Disse sveiset for anledningen alle venner av

folkestyret sammen til en enhet og arbeiderpartiet fikk angre at det hadde gapt for høit: Istedefor å gå frem, mistet det hele 12 mandater til de forskjellige borgerlige partier.

Ikke er det også på en måte spørsmålet om diktatur som dominerer, men diktatur fra den stikk motsatte leir, den fascistiske. Forskjellen er dog den store at ingen for alvor tror det vil lykkes de fascistisk anstrøgne partier å få ordentlig vind i seilene. Men at de utfolder en stor aktivitet er sikkert.

De nye nasjonal-socialistiske partier: »Nasjonal Samling», med forhenverende statsråd i bonderegjeringen Vidkun Quisling i spissen, og »Bygdefolkets Krikshejle», dette underlige konglomerat av kommunisme og nasjonalisme, håber vistnok å kunne hevde sig ved hjelp av Istedeforund, dels med hverandre, dels med frisinnede folkeparti, dels med bonnevist. (Forts. å sid. 2.)

Läcker och hälsosamt
är smörgåsarbrödet

UPLANDSKUBBEN

I hygienisk förpackning hos Eder handlande.
Undvik efterapningar!

Begär uttryckligen Uplandskubben!

TIDEVARVET

Radikal
politisk
vecko tidning.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.
ANSVARIG UTHVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfr lördag.
Triedwalsgränd 92, 3 tr., Stock-
holm. Tel. N. 48 42.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: Eva Andén.
Norrländsgatan 18.
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvskär
Boutredningar och testamenter, för-
valtningsuppdrag. Även skriftliga
förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg

KUNSGATAN 6, STOCKHOLM
Tel. Växel: N. 333 15.

Stockholms Yngre Tandläkares Förening.

Kvinnliga tandläkares klinik.

Ad. Fredr. Kyrkog, 1 (v. Sveavägen)
Leg. tandläkarna Astrid Cullen-
creutz, Ingrid Huss, Ruth Öhrling.
Tid pr tel. 20 0373. Särskild mot-
tagning för barn (tandl. Huss.)
Månd., onsd., fred. 3.30—6.

Klockarebolagets

(f. d. Wissnells, etabl. 1818)
Begravningsbyrå & likstiftfabrik
Fabrik och utställning:
Skepparegatan 39
Telefoner: 67 34 36 + 61 20 98
Efter affärstid: Enskede 29 30
Filialet: Aneegatan 40. 53 35 28
S:t Paulsgatan 15. 40 30 87
Ombud för Sv. Eldbägelseföreningen

Eldbägelsen

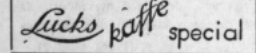
är den bästa formen för förvandlingen
av de avlidnas stoft. Upplysningar om
eldbägelsen lämnas å
Svenska Eldbägelseföreningens
(S. E. F.) Stockholmsavdelnings byrå,
Sveavägen 25, 2 tr. (hiss). Tel. N. 22 80.
Vardagar kl. 9—4, lördagar 10—2.
Medlemsavgiften i föreningen är en gång
för alla: för medlemmar i Svenska Eld-
bägelseförskriftskassan Kr. 3—, för
i annan begravningskassa inaktiva
Kr. 5— samt för andra Kr. 10—.
Föreningens tidskrift »Ignis» Kr. 2,50 pr år
(åtta nr.)
Medlemskap i Sv. Eldbägelseförskrifts-
kassan består de efterlevande från
kostnader och beströ med det dödes
begravning. Låga premier.

Alma Axelssons

FÖRLOSSNINGHEM
LINNEGATAN 19
Mottager inackord. även för längre tid.
Tryckt och o. värk.
Tel. 778, 24.

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 • Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGAGATAN 65 " " 73 37
GOTGATAN 52 " " 333 90

10—12 och 1—4. Moderata arvoden
även för mindre
bemedl.
Rättshjälp
Boupppteckn. fr. 12 kr., Lösörekontrakt
6 kr., Testamenten 7 kr. samt därmed jäm-
för. ärenden till samma låga pris. E. O.
Hovt-not. I. TORNA, Stureplan 13, IV.
Tel. 10 3396. Mott.-tid 2—3, 6—7.

Den 9 Sept. 1933.

Statens vetelager och hjälpmetoder.

Den socialdemokratiska jord-
bruksministern får skörda, vad den
frisinna jordbruksministern sätt,
d. v. s. allt det överskott av vete-
mjöl, som hr Stockenström fram-
bringt.

Spannmålsregleringen har nu vi-
sat hur den verkar. Man behöver
inte längre komma med antaganden,
utan här fakta att lägga fram. När
den frisinna regeringen träffade
sin överenskommelse med kvärn-
ägarna, var det lika naturligt som
beklagligt, att kvärnägarna suttu
inne med sakkunskap, och regere-
ningen, som här skulle representera
producenterna, kom till korta.
Kvårnägarna voro skyldiga att in-
köpa alla »fullgod» vara, senast i
juni månad och då till visst pris,
men bakom stolt staten som garant.
Kvårnarna kunde ju ej tvingas att
köpa mer än behovet påkallade, och
det kunde tänkas, att tillgången på
vete blev större än behovet. Det
blev större. Det blev avsevärt myc-
ket större. Och staten fick inköpa
dessa stora lager av vete. Det är
inte så lätt att lagra vete i hettan.
Men vad gör staten med allt detta
vete? Jo, säljer det till låga priser
— nu när prissättningen är fri —
och pressar därmed ner priserna
onormalt lågt på det nya vetet av
årets skörd för lantbrukarna, de
lantbrukare som äro tvungna att
sälja, de sämst ställda.

Sådan är den hjälp spannmåls-
regleringen medfört. Och om kon-
sumenterna kunna glädja sig åt
billiga mjölpriiser, så få de i stället
beta statens vetelager och alla där-
med följande organisationskostna-
der. Kvårnarna ha råddat sig ge-
nom att aldrig ha fått »fullgod» va-
ra. Och jordbrukarna ha låtit sig
narra att öka sin veteodling över
hövan.

Det vore bäst staten lät bli att
blanda sig i och reglera för mycket.
Men i pressen talar man tyst om
skandalen, ty alla partier äro med-
ansvariga. E. T.

YGE-SALVAN

BÄSTA HJÄLPEN vid svår, yttre skador,
sår, blåsor, brändsår och kylskador, vrid-
ningar, hudsvav, insektsbit, sällröna, hud-
löshet, spruckna, nariga händer, etc.
Norrköping 813 31.
Kem. Tekn. Institutet Yge.
Var god stöd mig 2 burkar YGE-salva. Jag
har förskäkat tvänna burkar för reumatism och
funktill lindring såväl.
Fru Anna Grönander, Norrköping.

Kem. Inst. YGE, Stockholm.
Härmed får jag med glädje intyga att YGE-
salvan har för mig varit den bästa hjälpen för
hämbruden.
Björköv 1318 31.
Anders Olsson, lantbrukare.
Kem. Tekn. Inst. Yge!
Våra läsar: är mig sålunda 2 burkar YGE-
salva som jag funnit vara mycket bra. Jag
kan ej undvå den.
Högskoleingenjör
E. Chrusander, Lektorska,
Gävle.
Pris 0,75 pr ask. (Postfritt vid inbäsendet
av likvid i S. Örens fröhandel).
Kem. Tekn. Institutet Yge, Lagers (med Sthlm).
Vg. sänd ask Yge-salva
Namn
Postad
Postadress

Lis Tørsleff:

L. S. — det danska jord- brukets oroshärd.

L. S. (den danska jordbruksammans-
lutningens Landbrugernes Sammen-
slutning, Reds anm.) är ikke faldet til ro
med de indrømmelser, de opnaaede gen-
nem kriseforliget. De er stadig uuaede-
lig aktive, og de har i dag tre hovedpro-
grampunkter, som jeg her lige skal om-
tale.

Produktionsstrejke.

Ligesom arbejderne strejker for en
højere løn, vilde bønderne gennem en
organiseret strejke med hensyn til deres
produkter opnaa en højere afslønning af
disse, altsaa: højere priser. Dette direk-
te maal var dog maaske ikke saa vigtigt,
som den magtposition, de herigennem
vilde demonstrere: kunde man blot for
en ganske kort periode afskære byerne
fra enhver forsyning med mælk, æg, smør
og kød, var der maaske nok chance for
at byboerne med nogen større opmærk-
sømhed vilde lytte efter bondens krav.

Men — en saadan strejke fordrer na-
turligvis, at man har tropperne vel or-
ganiseret, saaledes at der ikke er nogen
slinger i valsen. Man vedtog derfor,
først at foretage en »prøvestrejke» med
mælklen ved de sønderjydske mejerier
den 23 juli. I Sønderjylland er forhold-
ende værre, befolkningen mest øphidset,
saaledes at det var ganske klogt at vælge
denne landsdel til prøveveld.

Det viste sig dog, at strejken kun del-
vis lykkedes, enkelte andre dele af lan-
det deltog med sympatistrejkes, kun faa
steder hørte man advarende ord.

Meningen var, saa som sagt senere at
foretage en landsomfattende strejke af
længere varighed. Men maaske indsaar
man vanskeligheden ved en virkelig til-
bageholdelse. Nok er det, man er imid-
lertid kommet i tanker om endnu et mid-
del, som uden at fordrer den store or-
ganisationsapparat, vil være meget effektivt
til gennemførelse af et af L. S.'s hoved-
programpunkter:

Valutastrejken.

Som jeg tidligere har omtalt er L. S.
stadig gaet ind for kronens senkning
til et niveau, der vilde bibringe land-
bruget rentabilitet. De andre partier i
rigsdagen har holdt igen, idet de har set
den uuaadelige fare, der heri ligger for
Danmarks handel, og for en udenlandsk
spekulation i den danske krone. Selv om
kronen altsaa nu staar paa et betydeligt
lavere niveau er dette altsaa ikke nær,
hvad L. S. ønsker.

Men da det nu har voldt vanskelighe-
der at faa yderligere kronenedkærning
af lovgivningvej, vilde de forsøge at tage
sagen i deres haand, og gennem tilbage-
holdelse af den valuta, der kommer ind
ved exporten, kunstigt at skabe et højere
niveau for sterling her i landet, vilket at-
ter vil siges et lavere niveau for dansk
mønt maalt i sterling!

Havde man hidtil med en vis uro be-
tragtet L. S.'s stadig voksende aktivitet,
blev man nu for alvor klar over, at der
maatte gøres noget, og nationalbanken
udstedte da ogsaa midt i juli et cirkulære,
der henstillede til bankerne ikke at yde
laan mod sikkerhed i sterling.

L. S. havde naturligvis tænkt sig, at
de sterlingveksler bønderne skulde for-
lange i stedet for danske kroner, vilde
kunne omsættes til dansk mønt uden at
paavirke kursen, idet man kunde stille
dem, som sikkerhed for laan i bankerne.
Denne vej afskar nationalbanken dog
med denne bestemmelse, idet det heret-
ter sikkert kun vil være faa banker, der
vil være tilbøjelige til at stytte valuta-
spekulationen.
Mejerier og slagterier derimod stil-

let sig velvillige overfor planen om at
udstede sterlingveksler i stedet for at
give danske kroner, men for bønderne
vil det naturligvis ikke være nemt gen-
nem længere tid at tilbageholde valutaen,
da de ikke kan vente at faa ubegrænset
kredit hos deres leverantører. Hvis ikke
L. S. finder en eller anden storstilet fi-
nancieringsplan er der altsaa ikke større
fare for at dette angreb mod kronen vil
lykkes.

Nu stiller det sig imidlertid saadan, at
det er ganske nødvendigt at have bøn-
derne enige paa disse planer, og da det
i enkelte tilfælde kan knibe, har L. S.,
ligesom nazisterne fundet ud af at *magt*
kan anvendes, der hvor *foruften* ikke
slaar til.

De har derfor paabegyndt en uddan-
nelse af

L. S. Garden,

Bondegarden, der ligesom vore hjemlige
stormtropper gaar ud paa øvelse og skal
hjælpe bønderne til at sætte haardt imod
haardt. De bærer naturligvis ikke unifor-
m, da dette er forbudt, men derfor er
det jo uhyggeligt nok.

Hvorledes udviklingen vil komme til at
forme sig, er det paa dette tidspunkt me-
get vanskeligt at sige noget sikkert om.
Nu er der jo blevet nedsat en stor land-
bokommission, der skal undersøge mu-
lighederne for regulering af priser og
produktion af korn. Endvidere paaten-
kes der mangfoldige indgreb til genrejs-
ning af landbrugets økonomi, som jeg
dog ikke her skal gaa nærmere ind paa,
da de er meget indviklede.

Valgene i Norge.

(Forts. fr. sid. 1).

departiet, og dels med højre. I det hele
tatt går de konservative partiers valg-
kamp hidtil væsentlig ut på frieri til hver-
andre om listeforbund. Det er de *lak-*
tiske spørgsmål som interesserer. *Sakene*
de arbejder for, hører man mindre til.
Særlig er dette tilfælde med højre, som
jo forresten altid bare har det svært
med å stritte imot.

Mellem de nevnte højrepartier og ar-
bejderpartiet — som i parentes sagt, be-
lært av siste valg, iar har stemt tonen
adskillig ned — står venstre som det
liberale fremskridtsparti. Det får ved
enhver anledning hipp og spark fra de
øvrige borgerlige partier fordi det vil
holde sin sti ren og ikke innlate sig på
alliancer med nogen. Hvorfor skulde det
også gjøre det? Med sin tro på en na-
turlig utvikling ad reformenes vei følger
det sig like lite i slekt med de øvrige
borgerlige partier som med arbeiderpar-
tiet.

Hvad vil velgerne nu gjøre? Vil de
innse at eventyr til høyre er like farlige
som eventyr til venstre — at diktatur
ikke passer det norske folk hverken i den
ene eller den annen form, at med andre
ord det beste for landet vil være at
venstre får lov til i fred og ro å utbygge
sin sociale fremskridtspolitikk?

Den 16. oktober vil gi svaret. Den
almindelige mening er vistnok den at der
ikke vil bli nevneverdige forskyninger,
at arbeiderpartiet muligens har chancer
til å vinne igjen nogen av de i 1930 tatte
mandater, men at hverken de konserva-
tive partier eller arbeiderpartiet vil få
absolutt flertall, således at venstre som
mellempartiet vil beholde regjeringsmak-
ten.
M. B.

Dagny Thorvall.

I många länder och många läger är det
sorg efter Dagny Thorvall nu. Förå
hösten, när hon låg under operation sam-
tidigt som den internationella kvävr-
konferensen samlades i Amsterdam, var
hon bland dessa människor ett av de mest
personligt angående föremålen för tan-
kar, kärleksfull oro och förhoppningar.
Hon var en av dem, de älskade henne,
och det var ett betydelsefullt ögonblick
inte bara i Dagny Thorvalls liv, då hon
strax efter kriget mötte denna värld och
fann att hon länge tillhört den.

Detta liv spände sin vackra båge från
prästgården i Västanman till settlement-
et i Birkagården. Mycket kunde berättas
om hennes fientliga vandring, men det är
särskilt en sak att minnas. Medan hon
vågade sin värld och tog upp
nya verksamheter, släppte hon ingenting
av det gamla. Den unga studentkan i
Uppsala släppte ingen enda av de om-
sorgs som tillkomma en hemmadotter,
en prästgårdsfröken och en församlings-
bo, tvärtom, hon tog dem allvarligt,
och lika litet gjorde den Dagny Thor-
vall det, som sedan bar alla Birkagårdens
ungdomskymmer på sitt hjärta, och
som hade så många vänner och uppdrag
i andra länder att sköta om. På samma
sätt behöll hon sin barndoms och ung-
doms kristendom genom hela livet, även
sedan den djupa kunskapen med stora-
stadsungdomens liv och alla de onda
konsekvenserna av den nuvarande socia-
la strukturen egentligen gjort henne re-
volutionär. Det är förresten orätt att
säg åven sedans, ty Dagny Thorvalls
kristendom var konsekvent och revolutio-
när.

Kan det tänkas att en ny generations
kvinnor så som Dagny måste ta olika
skedens olika svår på sina axlar på en
gång? Det är börjat att tänka det, på
den punkten är hon just ett barn av vår
tid, och om man så vill ett offer för den.

Men det är något hos Dagny Thorvall,
och det är det väsentliga, som är löst ur
all tidsbundenhet. Hennes hållning till
människorna hon mötte var den — och
hur många av oss har inte med utsågt-
ligt vila och tacksamhet känt det — att
hon inte ställde några villkor att vi skulle
vara så eller så för att hon skulle åska
oss.

En brytningstid bryter människor.
Dagny Thorvall var många gång hårt
pressad, om man kan säga så om en som
gjorde allt hon gjorde fullt frivilligt. Men
bruten kan ingen säga att hon var, nej,
i sin själ mera obruten och hel än nå-
gonsin den söndagsmiddag, då hon läm-
nade alla sina vänner vid den tid på da-
gen då hon ålskats att samla vänner om-
kring sig i sitt lilla hem i Birkagården.
Elin Wägner.

Diskussioner och föredrag.

Yrkeskvinnors klubb
anordnar måndagen den 11 september
1933 kl. 8 e. m. en diskussion över äm-
net: *Samhället och ovriga makar*. Inle-
dare bli advokat Märta Björnbom, fru
Brita Julin-Dannfelt och red. Carin Her-
melin. Lokal: Skansens Höglöft, Stock-
holm. Gäster få medtagas.

Miss Alison Neilans.

Den mycket kända engelska kvinno-
kvinnan kommer på inbjudan av ett an-
tal svenska kvinnoföreningar att besöka
Stockholm i bästa vecka och hålla ett
föredrag för svensk publik. Miss Neilans
är generalsekreterare i Josephine
Butlers förening, *The Association for
Moral and social hygiene*. Hon är des-
utom redaktör för världens äldsta pe-
riodiska tidskrift för socialhygien, näm-
ligen *The Shield*. Miss Neilans har vi-
dare förtroendeposter inom Open Door,
Brittiska kvinnornas nationråd och In-
ternationella Rösträttsalliansen. Hon satt
på sin tid tre gånger i fångelse för del-
tagande i suffragetterörelsen. Som före-
läsare är hon mycket uppskattad.

Ämnet för Miss Neilans föredrag i
Stockholm blir: *Present Day Moral Pro-
blems*. Det äger rum fredagen den 15
sept. kl. 8 e. m. å Läkarsällskapets lo-
kal, Klara Ö. Kyrkogata 10, Stockholm.
Inträde 50 öre.

Judarna, påvekyrkan och Luther.

Judendomen är moderreligionen till världens två monarkistiska religioner: kristendomen och islam. Judarna tro, att de alltmått har en uppgift att utföra i världens religiösa utveckling. De tro, att den uppgiften inte var slut, när kristendomen föddes. (Montefiore, Judendomens ställning.) Därför mena de, att Gud av dem fördrar trohet mot sin religion, mot en utvecklad, förjudad, förnyad judendom, profetsismens judendom i dess högsta form, den judendom, som Jesus bekände sig vara anhängare av. Men det fördras inte bara trohet utan ett alltmått pågående arbete på religionens utveckling.

Judarna i församlingen — diasporan — voro talrika redan före Kristi tid. De hade i allmänhet rätt till fri religionsövning, t. ex. i värdstaden Rom, men när förföljelserna därstädes började mot de kristna, så tycks man ha jämställt judar och kristna. (Schick, Rom genom seklerna.) Båda voro bärare av en främmande missionerande religion och båda missionerade genom Gamla Testamentet. De första kristna fingo använda synagogorna för sina möten. Det är inte endast kristna, som lidit martyrdöden under kejsartiden utan även judar. Klyftan mellan judar och kristna blev emellertid allt större och till slut uppstod fullkomlig brytning. Schismen gällde framförallt de genom Pauli förkunnelse antagna dogmerna om Kristi gudom, treenigheten och Jesu offerdöd.

Striden mellan judar och kristna

Fördes å ömse sidor med stor hätskhet. De polemiska skrifterna från den urkristna tiden ha varit till oröbert stor skada. Så har exempelvis urkristna, judefientliga skrifter genom kyrkans förmedling blivit ett underlag för judeföraktet; de judiska, kristendomsfientliga från samma tid grundlagt förakt för de kristna. Genom att kristendomen avgick med segern och blev statsreligion i det romerska riket blev kyrkans män i tillfälle att skriva lagar för judarna. Dessa lagar grundade sig på uppfattningen att judarna voro »gudsordföra», voro »de brottliga, de trofösa», att de kristna voro »det rätta Israel, de utvalda», då judarna däremot voro de av Gud förkastade. En vanlig benämning var »mörkrets barn, djävulens barn» — det sistnämnda en benämning, som Luther särskilt älskade. För judarna voro de själva däremot »de utvalda» och de kristna »de förkastade och förkastade, göjms». Men de judiska synpunkterna fingo endast inflytande bland judarna och blev inte av någon världshistorisk betydelse.

I stort sett kan man säga, att påvorna voro motståndare till judarna, fast judendomen för dem blev »tillåtliga religion». Somliga påvar utfärdade kränkande förordningar, genom vilka judarna fingo lida mycken smälek och förföljelse, andra påvar uppträdde däremot som judarnas försvarare mot prästerskapet. Man kan som ett allmänt omdöme säga, att ju större prästvådet och den religiösa fanatismen voro, desto värre hade judarna det. Lagsättningen togs till hjälp. Judarna blevo så småningom medborgare av andra graden. 438 förbjöds de att inneha alla äreställningar och ämbeten i staten, såvda de ej »genom dopet förbättrade sin tros». En jude fick inte vittna mot en kristen o. s. v. Kyrkan höll på judens stränga avskjändande från de kristna. Åktenskap med judar förbjöds och likaså samhälleligt umgänge, »så på det att ingen skugga må falla på ljusets barn genom dess förening med mörkrets».

De kejsarliga undantagslagarna

upptogs i den kanoniska rätten men tillämpades icke alltid i hela sin stränghet. Det fjärde Laterankonciliet fastställde, att judarna skulle på sina kläder bära »den gula fläcken», så att alla skulle veta, att de voro judar. Det var genom kyrkligt inflytande, som judarna blevo hänta som slavar, vilket från början ej varit fallet. Tomas från Aquino förklarade på 1200-talet, att judarna borde hållas i evigt slaveri. Tider, när de religiösa lidelserna togo överhanden över människornas förnuft, såsom vid korstågen, voro särskilt påfrestande för judarna. Korstågens föregångs vanligen av judemassakrer. För de första korståget kastade sig på bebölen, som gick framför korstårens, över de judiska församlingarna, som plundrades och förstördes.

En mycket stor roll i förföljelserna har beskyllningarna för ritualmord spelat. Första gången man i historien hört talas om att barn döddes för att deras blod skulle användas vid påskfirandet var väl i det första århundradet, då romarna anklagade de kristna för en sådan omänsklighet. På 1100-talet uppökto liknande historier om judar i Frankrike, England och Tyskland. På 1200-talet avrättades av korsfarsare 34 judar, emedan de i Fulda dödat fem kristna barn. Fredrik den andre sammankallade på grund härav en herredag, som tillsatte en kommission med uppgift att undersöka ritualmorden. Kommissionen förklarade efter ingående undersökning, »att det varken i gamla eller nya testamentet stodo något därom, att judarna begagnade människoblod utan fastnera Moses' laggar och talmud förbjödo dem befäcka

sig med blod — det vore inte antagligt att de som t. o. m. voro förjudna att bruka djurblod skulle väga liv och egendom för att förskaffa sig människoblod.

Kejsaren frikände samtliga judar

i riket och förbjöd anklagelser för ritualmord. Detta hjälpte dock ej utan judarna måste vända sig till påven. År 1247 utfärdade Innocentius IV en bulla, genom vilken han förbjöd de andliga och världsliga herrarna att uttänka dylika grymma, osanna anklagelser. Denna bulla måste flera gånger bekräntas av senare påvar. År 1913 benäknades en rysk jude, Bcllis, för att ha mördat ett kristet barn för rituella ändamål. Man måste då vända sig till det påvliga sekretariatet för att få hjälp. Den tyske riksdagsmannen Ley, som i flera år varit Hitlers närmaste man, påstår sig tro på ritualmord och lär med framgång förkunnat sin tro.

Den unge Luther uppträdde till judarnas försvar och skriver: »Våra narrar, påvar, biskopar, sofister och munkar regera och lära den kristna tron, så att jag skulle hellre ha blivit en so än kristen, om jag vore jude. Ty de ha handlat mot judarna, som om de varit hundar och icke människor.» I sin skrift: »Dass Jesus Christus ein geborener Jude sei» (1523) kräver han en förändring i judepolitiken.

Den gamle Luther utmärkte sig emellertid inte för tolerans mot olänkande och kände sig besviken på judarna, som ej emotog den nya läran. I sin 1443 utgivna bok »Von den Juden und ihren Lügen» angriper han judarna och utprepar de flesta beskyllningarna från medeltiden. Därigenom har Luther till protestantismen befordrat de av honom själv tidigare så starkt förödmådade påvliga beskyllningarna, från vilka dock de protestantiska förkunnarna under århundraden frigjort sig. Tyvärr har den i Nord-Tyskland vid slutet av 1800-talet uppkomna antisemitismen upptagit Luthers judefientliga skrifter men ignorerat de judevänliga.

I Svea rikets bokhandel, Karlavägen, Stockholm, rekommenderas Martin Luthers *Von den Juden und ihren Lügen*. Skriften är på för vår tid fattbar tyska utgiven i Dresden 1931 av Landesverein für Inne Mission. Luther rekommenderar där som straff till judarnas förbättring (»Rächen dürfen wir uns nicht») bl. a. att sätta eld på deras skolor och synagogor, att bryta sönder och förstöra deras hus, att lägga beslag på deras böcker och talmudistier och att vid dödsstraff förbjuda deras rabbiner att vidare bedriva sin undervisning.

Det tycks som om Luther blivit bönhörd över förväntan. Judarna som »djavulens barn, satans anhang» betyder mycket i såväl svensk antisemitisk litteratur som muntlig förkunelse i vårt land. Som prov på vad svensk ungdom bjudes på i Svea rikets bokhandel kan

re enig med henne». Vad jag sade var, att »Nu rymmer emellertid alla dessa olika förslag i den mån de gå ut på förändringar av lönesystemet en så rik målad specialproblem om »biverkningarna» inom det ekonomiska livet, att fackekonomerna först skulle behöva ge en vederhäftig utredning». Och det tror jag vi gör klokt i att bli ense om. »Problemet skall visst inte »överlåtast» åt fackekonomerna — initiativet, reformnitet, målsättningen är vår egen sak. Men liksom 8-timmarsdagen, arbetslöshetsförskräningen o. s. v. innebär även barnförskräningen vissa ekonomiska specialproblem, som vi måste ha utredda. Kvinnoörförelsen har icke råd för sin prestiges skull att avstå från sådan allsidig utredning av sina förslag.

Vi måste veta, innan vi enar oss om ett program, som syftar till en motion i lagstiftningsfrågor, hur den föreslagna barnförskräningen verkar på arbetsmarknaden. Andras sysselsättningsgraden? Påverkas rationaliseringar? Alldes särskilt ha vi anledning att undersöka, hur denna form verkar på yrkesörligheten (man måste ju t. ex. kräva någon tids sysselsättning inom ett yrke, innan barnliljig utbetalas), på den geografiska örligheten o. s. v. En dylik sidoverkan skulle kunna bli, att de ogifta arbetarna komme att

Bostad och färg.

En rolig och lärorik utställning, betitlad Bostad och färg, pågår för närvarande i ett av HSB:s nya hus ute på Gärdet. Anordnare är Svenska Sjöförelseföreningen i kompanjonskap med HSB. Meningens med utställningen är att lära folk att välja tapeter förnuftigt.

Utställningen är anordnad efter den principen att visa inte bara hur tapeter skall vara utan också hur de inte skall vara. Vissa rum är verkliga skräckkamrarna. Rekordet i detta avseende tas av ett rum med svart- och vitrandiga tapeter, i vilket det fordras starka nerver för att inte bli vansinnig. Inne mycket mindre hemiska är tapeterna med böljande ränder, som nära nog gör åskådaren sjösjuk, eller de isket helrodla som sticker i ögonen. Dessa rent parodiska prov är valda för att ge besökaren en chock, tillräckligt kraftig för att få honom att begripa tapetproblemet värt och betydelse.

Mer realistiskt — åtminstone har vi sett liknande ting i levande livet — men fruktansvärt smaklöst är ett sådant tapetmönster som det med de röda rosorna och gröna papagejorna. Det verkar påträngande och ger åt hela rummet ett oroligt intryck. Den vidskepelsen torde likväl alltmått ge med sig, att tapeter nödvändigt måste föreställa något. Idealiskt ett enkelt mönster eller — ännu hellre — inget mönster alls, tränger sig i stället fram. Lyckligtvis!

Ett härmed sammanhängande viktigt problem är frågan om en tapet bör vara ljus eller mörk. En betydande del av svenska folket har en synnerligen olycklig kärlek till snusbruna tapeter. Man måtte inbilla sig, att sådana gör rummet »hemtrevligt». Det är absolut fel. Låt solen spela in och se vilket som är hemtrevligast, rummet med den mörka, dystra färgtonen eller rummet som med sina ljusa väggar återspeglar det varma, levande ljuset!

För den som inte senterar det funktionalistiska i detta resonemang må påpekas, vad man blir upplyst om på utställningen, att man spar 35 kronor om året på ett rum med ljusa tapeter i stället för mörka. Det visar sig på elektriska ljuskalkyler. För att få tillräckligt arbetsbelysning i ett visst mörktapeterat rum på utställningen mellan 8 på morgonen och 8 på kvällen måste en 125 watt lampas brinna 1,510 timmar per år. I samma rum, ljustapeterat, räcker det med en 60 watt lampas i 820 timmar. Det mest funktionalistiska är det mest ekonomiska.

Man kan också låta bli att ha några

anföras en bok, *Judendom och kristendom* av J. L. Den förkunnar att Judendomen är djävuldyrkan, som genom den judiska andens inflytande trängt in i och håller på att fördriva kristendomen. Därför, heter det, är det varje kristens plikt att utrota judendomen. Ester Röhl.

tapeter alls. Man kan i stället bestycka väggarna med limfärg eller oljefärg. En sådan vägghandling blir i allmänhet billigare än eller lika billig som tapetsering och gör också ett rent och behagligt intryck, men den är inte motståndskraftig och knappt ljusåtkä och tvättbar. För att den skall uppfylla dessa fordringar tarvas en omständlig behandling, som ställer sig betydligt dyrare än tapetsering. Goda tapeter skall uppfylla alla de nämnda villkoren.

Ett stort utrymme på utställningen ägnas åt belysandet av färgsammansättningar. Möbler, gardiner o. s. v. måste ha sådana färger, som harmonierar. Också ur denna synpunkt visas både hur det skall och hur det inte skall vara. Mot en orolig eller mörk tapet står en mörk möbel dåligt. Å andra sidan demonstreras i den rumsinredningen, där man sökt åstadkomma en harmonisk färgsammansättning. Naturligtvis finns det ett betydande subjektivt moment i detta färgval. Professor Ostwalds harmonilära som här lagts till grund för färgvalet, kan inte betraktas som ett fixt och färdigt system av allmängiltiga normer.

För min personliga del måste jag beklå om en mycket bestäm motvilja mot de — som jag tycker — osunda eller slissiga nyanser i skärt, ljusblått och gulgrönt som dominerar på utställningen. Att man håller de mättade och mörka färgerna borta från tapeterna, är ingenting att invända mot. Men möblerna behövs väl inte genomgående ha denna bleka, anemiska anstrykning! Utställningskommittén synes mig ha varit alltför radd för den djärva accent som ger rummet dess slutgiltiga karaktär. Ostwald är, så vitt jag förstår, inte heller alldeles utan skuld lillit. Värmed inte är förnekad, att hans system kan vara av värde som grund för en färgregistrering, en nomenklatur över de olika färgnyanserna.

Utställningen slutar med att visa möttsättningen mellan en felaktigt möblerad våning och en acceptabelt inredd. Den

Restaurang
Port Arthur
Blekingegatan 40
(Hörnet av Götgatan)
Bra matställe

Alva Myrdal:

Barnförskräningen.

Fru Margarete Bonnevie har skrivit i Tidevarvet (nr 28 och 32, om barnförskräning (barntrygd), jag har (i nr 31) berört en annan form för utjämnad barnförskräning, en utvidgad social barnavård. Den så väckta diskussionen får inte urarta till polemik. Det är därför kanske värt att ytterligare stryka under, att diskussionen föres på en basis av huvudsaklig överensstämmelse. Både fru Bonnevie och jag, liksom tusentals progressivt tänkande kvinnor och män, är ense om detta väsentliga; att det nuvarande lönesystemet — och jag går längre: inkomstsystemet — visar skriande brister, sett ur både ekonomiska och sociala synpunkter. Utjämnning är parollen. Och närmast är vi ense om att kräva en utjämnning mellan de relativt välbetalda självförsörjande och de relativt underbetalda barnaförskräjarna.

Mycket skulle vara vunnit allaredan om denna utjämnning vore allmänt erkänd som ett kvinnoomsorgsprogram. Då skulle den nu förestående detaljdiskussionen, till

vilken fru Bonneviens och mina inlägg är trevare, verkligen öppna det konstruktiva skedet i programmens utformande. Just nu skulle ett kvinnornas gemensamma kampprogram för »barnpolitiken» läggas upp. Ense är vi då, att det skall vara radikalt i syftningen, visa ohämmad järnhärd i målsättningen, men samtidigt en rentav akademisk försiktighet och grundlighet vid detaljutformningen. Först ett sådant av kritisk diskussion genomkontrollerat program är värdigt att förfas fram till aktion.

Den föreslagna barnförskräningen är nu en dylik rent teknisk detaljform, och den måste diskuteras och vägas i jämförelse med andra föreslagna alternativ för samma problems lösning. Och där behövs vi hjälp av alla slags experter. Alltid då vi resa vitsyttvande sociala reformkrav, får vi akta oss för den goda viljans förmånenhet. Fru Bonnevie säger: »När fru Myrdal anbefalder att vi skal overlåta till fagökonomerna å gi dette problem en vederhäftig utredning, så kan jeg ikke va-

der enig med henne». Vad jag sade var, att »Nu rymmer emellertid alla dessa olika förslag i den mån de gå ut på förändringar av lönesystemet en så rik målad specialproblem om »biverkningarna» inom det ekonomiska livet, att fackekonomerna först skulle behöva ge en vederhäftig utredning». Och det tror jag vi gör klokt i att bli ense om. »Problemet skall visst inte »överlåtast» åt fackekonomerna — initiativet, reformnitet, målsättningen är vår egen sak. Men liksom 8-timmarsdagen, arbetslöshetsförskräningen o. s. v. innebär även barnförskräningen vissa ekonomiska specialproblem, som vi måste ha utredda. Kvinnoörförelsen har icke råd för sin prestiges skull att avstå från sådan allsidig utredning av sina förslag.

Vi måste veta, innan vi enar oss om ett program, som syftar till en motion i lagstiftningsfrågor, hur den föreslagna barnförskräningen verkar på arbetsmarknaden. Andras sysselsättningsgraden? Påverkas rationaliseringar? Alldes särskilt ha vi anledning att undersöka, hur denna form verkar på yrkesörligheten (man måste ju t. ex. kräva någon tids sysselsättning inom ett yrke, innan barnliljig utbetalas), på den geografiska örligheten o. s. v. En dylik sidoverkan skulle kunna bli, att de ogifta arbetarna komme att

hålla sig till de försäkringsfria yrkena, där intet avdrag ju kunde göras, för att sedan söka sig in som löncarbetare, då de få barn. Men därmed hade man proportionsvis fler barn inom dessa grupper, resp. mindre att dela ut pr barn, alltså än större avdrag nödvändiga, därmed än större skillnad mellan lönen för de barnlösa där och utom systemet, med i sin tur förstörande verkningar av samma art o. s. v.

Detta är från min sida endast antydning om en möjlighet — vi skulle behöva ekonomisk fackkunskap för att utreda, hur känslig arbetsmarknaden är för ingrepp av den storleksordning varom här är fråga. En del nationalekonomer ha också redan intresserat sig för olika sidor av detta problemkomplex. Chicagoprofessor Paul Douglas är en, dr E. Burns en annan och därtill kvinna, om det skall vara en ytterligare kvalifikation (boken »Wages and the States» samt artiklar).

Däremot är det oroligt att göra några teoretiker ansvariga för hela det nuvarande lönesystemet med dess alla brister. Det är politikerna och vi alla, som är ansvariga: lönepolitikerna och socialpolitikerna. Från teoretikerna begär vi endast kunskap om verkningar och biverkningar av olika politiska förslag; själva

väger vi dem sedan efter våra mål och önskaner och väljer till slut en handlingslinje — helst med maximum av tillgänglig kunskap till ledning för vårt val. Lönesystemet i dess helhet är nog mest resultatet av olika kompromisser i dragkampen mellan olika intressen; att begära att det skulle vara »teoretiskt förnuftigt» är historiskt och ogörligt, eftersom ingen praktisk lösning är »förnuftig» i all parteris ögon.

För att lösa problemet om en utjämnning av barnens förskräjning har i huvudsak fyra olika reformförslag framlagts och det kan vara alltså att ankynta sakkundskapen och jämförelserna till vad man inom olika intresserade kretsar utomlands och inomlands hittills frambragt av argument. Jag kan här på några deras huvudlinjer:

1) den frivilliga löneutjämnningen (som den startats i Frankrike och Belgien, praktiserats bland t. ex. de apotekanställda i Sverige och inom flera enskilda industriföretag världen runt), där arbetsgivaren betalar viss premie, som drages av på lönen, till en kompensationskassa, varifrån barnliljigen utdelas. Samma synnerligen system kan även lagstadgas (t. ex. i Frankrike en förordning 1924 gällande firmor, som åro leverantörer till

Mussolinis sympatier... "Oväder" Hyresstriden i Göteborg.

(Forts. fr. sid. 1.)

pas. Flygblad utöjades. Etc. etc. — Och här och där började man le åt disproportionen mellan den italienska »segerförklaringen» och verkligheten.

Då kallade Mussolini Dollfuss ned till Riccione. Ännu mindre än någonsin ville han förena sig med England och Frankrike i en gemensam officiell hänvändelse till den tyska regeringen. Ty det vore ju detsamma som att medge eget nederlag. Ännu uppriktigare än förr önskar han förhindra Anschluss för att i stället förverkliga sin i många år närda dröm om att under italiensk överhöghet förbinda industrilandet Österrike med agrarstaten Ungern och föra bägges in- och utförelse över den — alltsedan den blev italiensk — döende hamnstaden Triest. För att sedan småningom dröva draga också tjeckoslovakisk och rumänsk samt i någon mån även jugoslavisk handel.

Mussolini vill hjälpa Österrike men samtidigt svara Tyskland.

Men samtidigt som Mussolini genom seglatser och bilfärder visade sin vänskap för de sina palmer och jättemöbler och mörka gardiner och tapeter gör närmast intryck av »slugga huset». Den senare är naturligtvis bättre, om än inte idealisk.

I varje fall måste man komplimentera utställningskommittén för att den på ett illustrativt sätt satt problemet under debatt.

På utställningen tillhandahålls en liten broschyr, *Välja tapeter*, som till författare har Gotthard Johansson. Denna broschyr betonar på ett förfrågligt sätt det väsentliga i utställningen och bör köpas av varje besökare.

Lilly Arrhenius.

Sörmans Thé
uppskattas av alla
finnsmakare.
Endast en kvalitet.
Den bästa.
1/2 kg. blyföropackningar Kr. 4:—.

SÖRMANS
REGERINGSGATAN 4
och HAMNGATAN 8
STOCKHOLM

staten). Detta är alltså barnnerygden, »barnförsäkringen» i fru Bonnevis förslag;

2) den lagstadgade löneutjämning, där staten ej blott föreskriver utan även garanterar lönearbetarnas barnförsäkring, som sålunda inte bli beroende av växlingar i konjunkturen etc., och där avgiften betalas av arbetare, arbetsgivare och staten i vissa proportioner (föreslagen t. ex. i England, dock minst ofta fördordad);

3) den statligt garanterade familjeinkomsten, där staten lämnar barnförsäkring till alla medborgare, oftast de under en viss miniminkomst (genomförd i New Zealand fr. o. m. tredje barnet). Premierna betalas antagligen lämpligast genom progressiv direkt beskattning av alla inkomsttagare. Detta statliga system i någon form förordas av de flesta reformens förkämpar, t. ex. miss Rathbone, fru Wigförs;

4) den statliga utjämningen av barnkostnaderna för alla medborgare via beskattningen såsom i förra fallet, men utan att barnförsäkringen utdelas kontant (annat än i undantagsfall). I stället administreras barnförsäkringen av det offentliga för utsträckt barnavårdande verksamhet. När denna form göres tillräckligt radikal, d. v. s. den sociala barnavården

skap för Dollfuss släppte han ej planen på att genom understrykande av det tysk-italienska samförståndet öva tryck på Frankrike. Han lät offentliggöra rätt krystade förklaringar om att det är Bajererna som, i hopp om att kunna tillfredsställa egna separatiststrävanden, rakt emot Riksstyrelsens önskan fortsätter hetsen mot Österrike och att man således ej får skylla Berlin därfor. Han lät vidare sin press förkunna att Tyskland är ett Donaurike och följaktligen ej kan på något sätt lämnas utanför en uppgörrelse mellan Lilla Ententen, Österrike och Ungern. Liksom Italien slutit pakter med dessa länder så kommer också Tyskland att göra.

Men — medan i den italienska Riccione-kommunikén försäkras att Österrike är berett till samarbete med samtliga sina grannar och således också Tyskland »så snart detta är möjligt», så står i den österrikska uttalandet av samma förklaring, att Österrike önskar samarbete med Tyskland »sovelit wie möglich» — d. v. s. i den mån dylikt samgående kan visa sig möjligt.

Skilnaderna är mycket viktiga. Den visar Österrikes ganska förklarliga misstro till Tyskland. Men den visar också att Österrike, medvetet om Englands — och i viss mån Frankrikes — stöd, inte fogar sig så helt i Italiens ledning som man kunde förmoda och vidare känner misstroende också ifråga om Italiens förmåga att realisera sina planer.

Österrike hyser vissa tvivel på dubbelpolitiken.

Det är icke svårt att förstå denna skepticism. Alldeles oavsett det vanskliga i att tro att ett land som Tyskland, som nu reser sig för att kämpa för sin plats i rosen, skulle offra Hamburg och Bremen för att rycka upp en främmande

verkligen lägges expansivt, är den vad jag velat förorda.

Det är nu alldeles tydligt att de bägge sex sistnämnda förslagen ha den ovedersägliga överlägsenheten över de bägge andra, att fördelarna och kostnaderna kommer alla medborgare till godo och till last. Det första förslaget går däremot ut på en särslagstiftning, som skulle gälla endast arbetare och anställda. Förslag nr 2 innebure därutöver en omfördelning mellan klasserna, i det att kostnaderna i viss mån delades av alla men fördelarna endast av lönearbetarna. Detta visar klart upp den olika socialpolitiska innebörden i de olika förslagen.

Om man förordar »barnförsäkringen» får man inte skymma undan det faktum, att stora folkgrupper skulle stå utanför systemet, med ett ord alla som ej äro löneanställda. Man kan inte tala om att »barnen» under det nya systemet skulle få det så och så bra, när systemet dock icke skulle omfatta barnen till bönder, i hantverkare och handlare, fria yrken, arbetslösa, änkor, arbetare med kortare och tillfälligare anställningar, hjälpsruar, företagare, fångar m. fl. Dessa kategorier behöva dock lika väl barnförsäkring.

Det är svårt att få någon statistisk uppgift om antalet självständiga och anställda familjeförsörjare, men för Sveri-

(Forts. fr. sid. 1.)

att kunna trovärdigt återge den ledande manliga rollen. Han lämnar ett starkt intryck av att han är en fin personlighet — alltför fin till att tänka Strindbergs mindre noggranna tankar.

Herr Käge talade påfylligt — enkelt — utan konturer.

De stumma eller endast för en sekund talande personerna foro alla vill. De voro spöken — och lyktändaren smög sig in som en inkvisitor. Agnes, konditorns dotter, spelade rysk fångdramat i la Prämdragarna från Volga.

Totalintrycket var — öndödigt — kostsamt arbete nedlagt av fel ledning på fel pjäs. Starten liknar mest en sortie.

Sven Stål.

— om ock aldrig så »vänkskaplig» — stats hamn, är det verkligen över huvud för Det Tredje Riket möjligt att avstå från att »närma sig Österrike»?

För det första, utgår ej Hitlerianismen från rasism? D. v. s. från tron på en ras' supremati över de andra. Och hur kan den då avstå från de pan-germanistiska kraven på att inom ett rike sluta tyskarna i Österrike såväl som de i Elsass, Tjeckoslovakiet, Schweiz, Lothringen, Sydtyrolen o. s. v.

För det andra, medan den italienska fascismen hitintills varit upptagen, och ännu länge kommer att vara upptagen av inre moraliska, sociala, ekonomiska omändningar står ju Det Tredje Riket i fullkomligt och i »stånd att vända hela sin våldsamma kraft till yttre förändringar och erövringar. Hitler behöver ej bygga skolor och vägar, han behöver ej konsolidera industrien eller dika ut träskmarker och bekämpa malaria. Han står fri från det allra mesta av det som bundit Mussolinis tid och kraft.

Men mot Polen kan han ej vända sitt övermått av energi. Där står ett välrustat folk berett att omedelbart giva svar på tal. Medan Österrike — ja, man vore frestad bruka Mussolinis ord fast med annan betoning. Österrike är tyvärr vad det är — En liten nation, utarmad och splittrad, utifrån trängd och innanför tvetskad.

Pier Gudro.

(Forts. fr. sid. 1.)

i stridsställning mot varandra. De maktmedel som hyresgästförelesen kommer att använda som påtryckning är blockad och hyresstrejk. Hyresstrejken kommer att omfatta icke blott de omtalade 1,500 lägenheterna utan gälla för samtliga till hyresgästförelesen »anslutna medlemmar, jämte affärsinnehavarna i fastigheterna. Garantiföreningens vapen är vräkningen, som kommer att verkställas, om icke uppgörrelse kommer till stånd.

De "neutrala" medborgarna ha en svår ställning.

De stridande parterna ha försatt stadens medborgare i en synnerligen obekvämlig lägenhet. Dels få dessa vädernas de extra kostnaderna för vräkningen, dels tvingas de oövilkorligt till att ta ställning till frågan: vad är det göra om 4—5,000 personer, däribland rätt många barn, stå praktiskt taget utan tak över huvudet. Och — hur företaga eller underlåta något — utan att detta betraktas som partitagande för endera av de stridande parterna?

Därtill kommer, att det som bort vara huvudfrågan, hyresregleringen, låg väl till för en lösning. Bägge parterna ha nämligen godkänt vissa bestämda normer för hyressättning, vilka nu skulle kunnat komma till användning. Men konflikten har i stället tagit den allvariga vändning, att den icke längre utgör en fråga om hyresreglering utan blivit en prestigefråga för de bägge organisationerna.

Vad vill då de bägge parterna vinna? Garantiföreningen vill, efter vad som uttalades vid ett nyligen av föreningen anordnat möte för fastighetsägare, få ett slut på den terror som utövas av hyresgästföreningarna. Hyresgästföreningarna vilja å sin sida icke vika från den ställning de tillkämpat sig på hyresmarknaden.

Kvavet på hyressänkning är väl motiverat.

Hyresgästföreningarnas kamp för att tillvarata hyresgästernas intressen och vara ett organ för dessa har säkerligen varit av allra största betydelse. Den en-

samma hyresgästen har små möjligheter att hävda sina intressen gentemot fastighetsägaren. Han får finna sig i fastighetsägarens villkor. Han kan inte uppskjuta sin efterfrågan, han kan inte vända med att bo, han måste betala.

Därtill kommer, att på grund av den ojämna inkomstfördelningen, de minsta inkomsterna bli tyngst belastade av hyreskontot. Medan 15—20,000 kr.-inkomsten betalar hyra med omkring 10 %, stiger hyresposten för 2—3,000 kr.-inkomsten till 30—45 % av denna. Undersökningar ha vidare klarlagt hur fastighetspekulationen, även i typiska arbetarkvarter långt från stadens centrum, plockat åt sig ansevliga summor, som måste betalas av hyresgästerna. Även i dessa kvarter ha fastigheter 2—3-dubbats i värde på jämförelsevist kort tid. Att den senaste köparen av fastigheten inte kan förrätta det av honom i fastigheten medlagda kapitalet, på grund av tillslaget jämte en hel del andra faktorer, kan samhällelligt sett betecknas. En sådan förrättning skulle vinna endast genom den hårdaste press på förut små och otillräckliga inkomster. Om alltså kravet på en hyressänkning synes väl motiverat är detta knappast fallet med ersättningsanspråken i samband med blockaderna. Att motparten skall betala krigskostnaderna är en farlig princip och alls icke sympatisk.

Hyresgästförelesen får icke urarta till en terroriserande makt.

På hyresmarknaden har hyresgästförelesen uppträtt och genom sammanhållning och ytterst genom blockadvapnet tillbringat sig underhandlingsmöjligheter. Som förr nämnts ha parterna även enats om en norm för hyressättning, vilket väl får anses som synnerligen välbehövligt. Att hyresgästförelesen i sina stridsmetoder gått ganska bryskt tillväga, och att blockadvapnet lätt kan missbrukas lär icke kunna förnekas. Liksom strejken måste blockadvapnet betraktas som ett allra yttersta maktned mot en övermåttad motpart, och hanteras med yttersta varsamhet. I annat fall kan man med fog tala om terror och den sympati och de goda förhoppningar som fästes vid rörelsen kan förspillas. Det är att hoppas att hyresgästförelesen i den mån den blir en erkänd institution på hyresmarknaden allgär sig behövlig självtkut. Det är rörelsen själv mest beaktad.

Ett initiativ till lösning av konflikten har tagits av landshövdingen och stadsfullmäktiges ordförande genom sammankallande av parterna. Vid detta sammanträffande blev det klart, att någon tvist om hyresbeloppet icke längre föreligger beträffande de kvarstående blockaderna. Tvisten gäller ersättningsanspråken. Förlikningsmännena ha föreslagit ersättningsanspråkens hänskjutande till en skiljemand, blockadernas hävande, samt uttagande av förhandlingar om hyresreglering inför förlikningsman. Man får allvarligt hoppas att detta förslag kan leda till ett resultat, och att parterna betänka att *seger eller nederlag* för endera äro utomordentligt mycket svårande grundval för fortsatt arbete *än samförståndsfred*.

Göteborg den 2 sept.

Greta Cardell.

Sedan detta skrevs ha båda parterna med väsentliga villkor accepterat medlingsförslaget.

Red.

TIDEVARVET

Tryckningsgränd 2, 3 tr., Stockholm.
REDAKTION: Telefon 20 48 42. Mottagningstid 10—12.

EXPEDITION: Telefon 20 48 42. Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m. Postgiro 1544.

PRENUMERATIONSPRIS: För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:25, kvartal kr. 1:75. Lösningsnummer 15 096.

ANNONSPRIS: I text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1933
Zetterlund & Thelander Boktryckeri A.-B.

(Forts. i nästa nr.)